

Ignorantia iuris nocet – Nepoznavanje zakona škodi

RANKO DRAGNIĆ

**BEZBEDNOST PROIZVODA
I
EVROPSKA UNIJA**

Akadska misao
Beograd 2009

Ranko Dragnić, dipl.pravnik

BEZBEDNOST PROIZVODA I EVROPSKA UNIJA

Recezeni:

Aleksandar Asentić

Aca Alil

Boris Vasiljev

Milan Marić

Nenad Dimitrijević

Izdavač:

AKADEMSKA MISAO

Bulevar kralja Aleksandra 73, Beograd

Dizajn korica:

Zorica Marković, akademski slikar

Štampa:

PLANETA PRINT

Beograd

Tiraž:

1000 primeraka

ISBN 978-86-7466-361-5

NAPOMENA: Fotokopiranje ili umnožavanje na bilo koji način ili ponovno objavljivanje ove knjige – u celini ili u delovima – nije dozvoljeno bezprethodne izričite saglasnosti i pismenog odobrenja izdavača

---

**«Kad nešto želiš, čitava se Vaseljena
zaveri da ostvariš tu svoju želju.»**

Paulo Coelho «Alhemičar»

S a d r ž a j

Uvodne napomene.....	1
I. SRBIJA I EVROPSKA UNIJA.....	6
1. Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju.....	6
2. Kandidatura za članstvo u EU.....	9
II. EVROPSKA UNIJA.....	13
1. Osnivanje i razvoj.....	14
2. Najvažnije institucije EU.....	22
III. BEZBEDNOST PROIZVODA U EVROPSKOJ UNIJI.....	31
1. Nadzor nad tržištem i zaštita potrošača.....	31
2. Zdrava hrana i sigurni proizvodi.....	33
3. Tehnički propisi.....	35
4. RAPEX - The Rapid Alert System for Non-Food Products.....	39
5. PROSAFE - the Product Safety Enforcement Forum of Europe.....	45
6. HACCP - Hazard Analysis and Critical Control Point.....	46
7. EHLASS - European Home and Leisure Accident Surveillance System.....	53
8. EAN BAR KOD - European Article Numbering.....	57
9. TRAPEX - Transitional Rapid Information Exchange System on Dangerous Products.....	59
IV. Novine koje donosi Zakon o opštoj bezbednosti proizvoda.....	61
P r i l o z i:	
I. Zakon o opštoj bezbednosti proizvoda.....	92
II. Podzakonski propisi o bezbednosti proizvoda Slovenije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Makedonije.....	112
Literatura.....	165

Uvodne napomene

Bezbednost proizvoda je samo jedan od brojnih zahteva koji danas otvara ili zatvara vrata proizvođačima iz celog sveta na tržištima ne samo Evropske unije. Postoji čitav niz različitih zahteva koje treba ispuniti u pogledu bezbednosti proizvoda, zavisno od vrste proizvoda, namene, ciljne grupe kojoj su namenjeni, sredine u kojoj će se proizvod koristiti i države u kojoj će se proizvod ponuditi na tržištu.

Treba podsetiti da je još u starom rimskom pravu postojala regula: "*CAVEAT EMPTOR*", što u prevodu znači "*Neka kupac bude oprezan*".

Ovim započinjemo, jer Republika Srbija trenutno osim nedavno usvojenih Zakona o opštoj bezbednosti proizvoda i Zakona o bezbednosti hrane, još nema odgovarajuću i uhodanu praksu i procedure kojima bi se domaćim potrošačima garantovala opšta bezbednost svih proizvoda, a podzakonski propisi tek treba da bliže urede obaveze proizvođača i distributera da se na domaće tržište plasiraju isključivo bezbedni proizvodi. Očekuje se da u narednim godinama navedeni zakoni, sa odgovarajućim podzakonskim propisima, obezbede da se i na srpskom tržištu nađu samo kvalitetni i bezbedni proizvodi, čime će biti zaštićeno zdravlje i bezbednost njenih građana, odnosno potrošača i otklone pravne praznine u pravnom sistemu Republike Srbije u pogledu bezbednosti proizvoda, a naročito iz razloga što će se Zakon o opštoj bezbednosti proizvoda primenjivati na sve proizvode čija bezbednost nije uređena posebnim propisima.

Zakon se odnosi na sve finalne proizvode koji su na raspolaganju potrošačima, bilo da ih potrošač kupuje ili da se njima koristi u obavljanju uslužnih i drugih delatnosti, kao što su privredni subjekti koji koriste proizvode u obavljanju svojih delatnosti, sa stanovišta visokog nivoa zaštite i bezbednosti potrošača i drugih korisnika¹.

---

¹ "Zakon o opštoj bezbednosti u pravni sistem Srbije unosi odredbe evropskih direktiva o opštoj bezbednosti proizvoda i o obmanjujućim proizvodima. Zakonom

Ovim zakonom je regulisano i uspostavljanje celovitog sistema informisanja potrošača, kao sistema brzog obaveštavanja i uzbuñivanja nadležnih organa i aktivnosti koje se preduzimaju u vezi sa rizicima koje opasan proizvod predstavlja po zdravlje i bezbednost potrošača.

Kompletna zakonska regulativa koja se odnosi na kontrolu kvaliteta proizvoda trebalo bi da bude usaglašena sa zahtevima Evropske unije i Svetske trgovinske organizacije (WTO), pri čemu će znatno veću odgovornost od države imati proizvođač, koji će i snositi najveću odgovornost za svoje proizvode.² Srbija iz više razloga mora primenjivati savremene međunarodne standarde i u oblasti kvaliteta proizvoda, jer proverena svetska rešenja uklanjaju barijere u trgovini, ali i obezbeđuju visok nivo bezbednosti proizvoda i zaštitu potrošača. Standardi kvaliteta treba da budu garanti da na tržište, odnosno do potrošača ne dođe opasan proizvod, a svi podaci o bezbednosti proizvoda moraju biti javni i dostupni građanima.

Svaka država, pa i Srbija kada uđe u Svetsku trgovinsku organizaciju mora, pored ostalog, garantovati kodeks dobrih običaja i u standardizaciji, što suštinski znači da se država obavezuje da neće pripremati nacionalne standarde u oblasti u kojoj već postoje međunarodni i da će domaći propisi biti funkcionalni, jer za sve proizvode koji nisu pokriveni specijalnim propisima mora biti pokrivena njihova bezbednost.

Od Srbije će se tražiti primena međunarodnih pravila i država će biti dužna u delu tehničkih propisa da garantuje nediskriminaciju, da ne dozvoljava neosnovane prepreke trgovini, da promeni zastarele i

---

je predviđeno uvođenje internog sistema brze razmene informacija o nebezbednim proizvodima koji će se integrisati u evropski sistem Rapeks – (RAPEX). Zakon propisuje postupanje i obaveze proizvođača i distributera u pogledu stavljanja na tržište isključivo bezbednih proizvoda i njihovo kontinuirano praćenje. Zakon će onemogućiti proizvodnju, uzvoz, izvoz i prodaju obmanjujućih proizvoda i pružiće visok nivo zaštite potrošača.” (Izvor: www.mtu.gov.rs na dan 02.06.2009. godine)

² Videti Zakon o tehničkim zahtevima za proizvode i ocenjivanju usaglašenosti („Službeni glasnik RS“, br. 36/2009) i Zakon o standardizaciji („Službeni glasnik RS“, br. 36/2009).

donese nove propise, da priznaje ekvivalentnost stranih propisa, notifikuje propise koji bi u većoj meri mogli da utiču na odvijanje međunarodne trgovine, slobodu kretanja i bezbednost, odnosno harmonizaciju, međusobno priznavanje i dr. Po “novom pristupu” u EU proizvodi se moraju obeležavati znakom “CE”, a osnovni cilj je da se obezbedi visok nivo zaštite potrošača i pravilno funkcionisanje unutrašnjeg tržišta. Proizvođači će biti u obavezi da na tržište plasiraju isključivo bezbedne proizvode i dostavljaju potrošačima potrebne informacije i upozorenja koji će im omogućiti da procene rizik njihove upotrebe i dr.

Iz ovih razloga smatramo za potrebno da osim davanja određenih obaveštenja o novinama koje donosi Zakon o opštoj bezbednosti proizvoda³ treba omogućiti čitaocima ove knjige da se ukratko upoznaju i sa osnovnim informacijama o EU kojoj težimo sa punopravnim članstvom, njenim najvažnijim tekovinama, organima, radnim telima i organizacijama, razvijenim sistemima nadzora i zaštite potrošača, brojnim vrednostima i pogodnostima, kako su to radile i rade druge države, jer je i sam za sebe autor uočio očigledan nedostatak ovih osnovnih informacija u svim medijima za potrebe

---

³ O važnosti ovog zakona svedoči i izjava gospodina Ljubiše Dimitrijevića, državnog sekretara u Ministarstvu trgovine i usluga, data u okviru intervjuja dnevnim listu POLITIKA dana 26.03.2009. godine, da ”U skladu sa planom Vlade za harmonizaciju propisa Republike Srbije sa pravom EU, Ministarstvo trgovine i usluga je nosilac posla na transponovanju sadržaja direktiva koje se odnose na opštu bezbednost proizvoda i na obmanjujuće proizvode, što je učinjeno izradom i usvajanjem na Vladi Zakona o opštoj bezbednosti proizvoda koji se nalazi u Skupštinskoj proceduri. U izradi ovog zakona učestvovali su predstavnici Privredne komore Srbije, koja je pružila podršku i u organizovanju informativno-edukativnih skupova za privrednike, sa intencijom da se ta praksa nastavi i pruži što veća podrška privrednicima Srbije za proizvodnju kvalitetnih i plasman na tržište bezbednih proizvoda.”

Zadnjih par godina radilo se na tekstu predloga ovog zakona u Ministarstvu trgovine i usluga, Ministarstvu ekonomije i regionalnog razvoja i Ministarstvu zdravlja, uz aktivno učešće Privredne komore Srbije i inostranih stručnjaka u okviru PLAC projekta koji finansira Evropska unija (Policy and Legal Advice Centre).

naših građana, bilo da su u svojstvu potrošača, uvoznika, proizvođača i distributera ili državnih službenika koji će primenjivati ili na koje će se odnositi ovaj zakon i drugi propisi.

Primeru radi, podatak da je za dva meseca, od novembra 2007. do januara 2008. godine, iz prodaje povučeno preko 510.000 komada igračkaka vrednih oko 23,5 miliona dinara dovoljno govori o srpskom tržištu i robi koju kupujemo svojoj deci.⁴ Ove su igračke sa rafova sklonjene zbog tzv. nepropisnog deklarisanja, ali to nije bio jedini propust trgovaca, odnosno uvoznika i distributera, jer većina od njih nije imala odgovarajuće rešenje granične sanitarne inspekcije o njihovoj higijensko-zdravstvenoj ispravnosti ili uverenje o kvalitetu i dr.

Kada je o tehničkim uređajima reč i da je stanje veoma zabrinjavajuće, dovoljno govori podatak da je samo Nacionalnoj organizaciji potrošača Srbije proteklih par godina stiglo preko 1.800 žalbi na ispravnost novih tehničkih uređaja i automobila, a odeljenjima republičke tržišne inspekcije na stotine sličnih prijava. O potrebi za uvozom, sumnjivom kvalitetu uvezenih polovnih i repariranih tehničkih uređaja i njihovoj bezbednosti i da ne govorimo.

Što se tiče prehrambenih proizvoda situacija je znatno povoljnija nego ranije, ali da ni dalje ne možemo biti bezbedni i spokojni ukazuju najnoviji brojni slučajevi zaplenjivanja neispravnog tzv. "brazilskog" pilećeg, ćurećeg, goveđeg i mesa za roštilj prošvercovanog sa Kosova i Metohije, odakle nam, inače, sivim kanalima nedeljno stižu tone razne neproverene robe i vrši prodaja mesnih, konditorskih i drugih prehrambenih proizvoda na pijačnim tezgama, ulicama i sl. Zbog prevaziđenih propisa i procedura, nedovoljno jasnih nadležnosti raznih državnih organa, sporih sudskih postupaka i blage kaznene politike, a najviše nedostatka odgovarajuće i zaokružene pravne regulative, odvijaju se, skoro nesmetano i dnevno, raznovrsne kriminalne mahinacije švercera i nesavesnih trgovaca i uvoznika na štetu potrošača.

---

⁴ Izvor: Dnevnik - 14.04.2008.

Pomenimo i paradoks da se u Srbiji još uvek prodaju magnetne i druge igračke zabranjene u EU, jer njihovi delovi lako ispadaju ili sadrže štetne materije, a posledice gutanja tih delova mogu dovesti i do fatalnog ishoda kod naše dece. Ali i to da je samo jedan američki distributer – “Mattel” povukao sa svetskog tržišta milione komada raznih igračaka zbog sadržavanja nedozvoljenog nivoa olova⁵, a o njima, i drugim proizvodima, se moglo blagovremeno informisati i na portalu evropskog sistema za brzo obaveštavanje RAPEX, koji je ustanovljen pri Evropskoj komisiji, polazeći od principa da ono što nije dobro za potrošače u EU, nije dobro ni za potrošače u Srbiji.⁶

U Beogradu, juna 2009.

A u t o r

Ranko Dragnić, dipl.pravnik

P.S.:

Posebnu zahvalnost za korisne predloge i sugestije date prilikom pisanja ove knjige izražavam gospodinu magistru Stefanu Četkoviću.

---

⁵ Mattel, Inc. Kalifornija je dana 04.09.2007. godine objavio da je na svetskom nivou dobrovoljno povukao 11 igračaka iz prodaje zbog sadržaja nedozvoljenog nivoa olova, koje potiču od strane proizvođača Holder Plastic Company, koji je bojenje minijaturnih ljubimaca i delova nameštaja poverio firmama Dong Lian Fa i Yip Sing, koje su za bojenje koristili nesertifikovanu farbu i više nisu proizvođači Mattelovih igračaka. Mattel saraduje sa američkom komisijom za kontrolu bezbednosti proizvoda i drugim sličnim agencijama širom sveta, sa distributerima i prodavcima širom sveta kako bi identifikovao i sa policia u radnjama uklonio označene proizvode čija se lista nalazi na sajtu www.mattel.com.

⁶ http://ec.europa.eu/consumers/dyna/rapex/rapex_archives_en.cfm

I. SRBIJA I EVROPSKA UNIJA

1. Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju

Posebnim zakonom u Narodnoj skupštini Republike Srbije, dana 09.09.2008. godine, potvrđen je Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije, sa druge strane, koji je prethodno potpisan 29.04.2008. godine u Luksemburgu,⁷ čime je Srbija konačno započela svoj put ka članstvu u EU.

Evropski sporazumi o pridruživanju u celini su prožeti principima Ugovora iz Mاستrihta i postavljaju pred zemlje kandidate niz uslova vezanih za njihovo društveno i ekonomsko uređenje, kao što su: slobodno tržište i recipročan tretman na tržištu, slobodu preduzetništva i delatnosti, kako proizvodnih tako i uslužnih, nacionalni tretman firmi, pravo sticanja svojine na nepokretnostima na teritoriji zemalja potpisnica i dr.

---

⁷ ("Službeni glasnik RS", br. 83/2008)

Evropskim sporazumima ne stvaraju se finansijske obaveze za Evropsku uniju, ali se predviđaju određeni vidovi industrijske saradnje kao sto su: zajedničko poslovanje (joint venture), prenos savremenih tehnoloških znanja (know-how) i tehnička pomoć.

Prema Vladinoj Kancelariji za evropske integracije, potpisivanje i potvrđivanje navedenog sporazuma donosi Srbiji brojne koristi, od kojih su najvažnije sledeće:

1. Direktna korist za građane

Sporazum je jedan od neophodnih koraka ka ukidanju viza za građane Srbije, jer ne postoji država koja nema ovakav sporazum, a koja se nalazi na „beloj Šengen listi.“ **Veća bezbednost proizvoda i zaštita potrošača će omogućiti da se izbegnu teške posledice po zdravlje stanovništva**, a niže cene proizvoda znatno veću mogućnost izbora usled liberalizacije trgovine sa EU.

2. Političke koristi

Pojačaće se političke pozicije i ugled Srbije u EU i u svetu, čime će Srbija prestati da bude jedina država na Balkanu koja nije pridružena EU i prestati da bude jedina u Evropi koja nema ugovorni odnos sa EU.

Stvoriće se osnove za jačanje regionalne pozicije Srbije u odnosu na države za kojima je do sada zaostajala u ovom procesu i mogućnost za preuzimanje uloge regionalnog lidera.

3. Privredne koristi

Pretvaranje dosadašnjih jednostranih ustupaka EU u oblasti trgovine u ugovorne odnose dve strane i institucionalizacija odnosa Srbije i EU, kreiranjem zajedničkih organa za sprovođenje SSP zameniće dosadašnje autonomne trgovinske mere kojim je trgovina između EU i Srbije bila regulisana, tj. jednostrane izjave volje EU, koje Unija može da izmeni u svakom trenutku. SSP predstavlja ugovornu obavezu kako za Srbiju, tako i za EU i eventualne izmene će se donositi konsenzusom obeju strana.

Automatski će se otvoriti tržište od preko 490 miliona potrošača za proizvođače iz Srbije i uputiti jasni signali investitorima o stabilnosti prilika u zemlji da se vrši usklađivanje domaćeg zakonodavstva sa pravom EU u navedenim oblastima, stvaraju i postaju prepoznatljivi i predvidljivi stranim investitorima uslovi za ulaganje i za poslovanje. U slučajevima drugih država koje su potpisale ovakav ugovor sa EU uočene su i pozitivne reakcije berze i priliv stranog kapitala.

Koracima ka statusu kandidata i otvaranju mogućnosti za povećanje prepristupne pomoći EU Srbiji, otvaraju se preostale tri komponente “IPA” predpristupnog fonda (ruralni razvoj, regionalni razvoj i razvoj ljudskih resursa), kao i mogućnosti za korišćenje značajno većih fondova EU.

4. Administrativne koristi

Veća pomoć EU u procesu zakonodavne reforme Srbije – SSP predstavlja osnov za pružanje dodatne pomoći u prenosu znanja i iskustava država članica EU u oblastima koje do sada nisu bile adekvatno pokrivenе zakonodavnom reformom.

Sporazum predstavlja pravni osnov za unapređenje saradnje Srbije i EU u brojnim oblastima: ekonomska i trgovinska politika, statistika, bankarstvo, osiguranje i finansijske usluge, revizija i finansijska kontrola, promocija i zaštita investicija, industrijska saradnja, mala i srednja preduzeća, turizam, poljoprivreda i agro-industrijski sektor, ribarstvo, carine, porezi, socijalna saradnja, obrazovanje obuka, kulturna saradnja, saradnja u audiovizuelnoj oblasti, informatičko društvo, elektronske komunikacijske mreže i usluge, informisanje i komunikacije, transport, energetika, nuklearna bezbednost, životna sredina, istraživanje i tehnološki razvoj, regionalni i lokalni razvoj i javna uprava.

Da bi Srbija mogla da ispuni zahteve Svetske trgovinske organizacije i EU mora u narednom periodu pripremiti brojne propise, a naročito o notifikaciji, registrovati nacionalne tehničke propise

i standarde, ustanoviti nadležne organe i dr. Pošto je Srbija jedna od potpisnica i CEFTA - sporazuma o slobodnoj trgovini zemalja Jugoistočne Evrope, već sada mora da ispunjava mnoge preuzete obaveze i iz ovog sporazuma.

2. Kandidatura za članstvo u EU

Jedan od razloga za pisanje ove knjige ogleda se u nastojanju autora da se što pre pristupi informisanju potrošača i učesnika u prometu proizvoda (proizvođača, uvoznika, distributera) sa usvojenim zakonskim rešenjima, a sve u cilju konačnog uvođenja reda na tržištu Srbije, posebno ako se ima u vidu da su sve države u našem okruženju (republike bivše SFRJ) proteklih godina zakonskom regulativom već uredile ovu oblast.

Za prijem u punopravno članstvo Evropske unije potrebno je da država kandidat, pa i Srbija, sprovede opsežne ekonomske, političke, pravne i administrativne reforme i usklađivanje svog sistema sa zahtevima Unije, u cilju uspostavljanja kompatibilnog društveno-ekonomskog sistema sa tržišnom privredom, pravnom državom i demokratskim sistemom, u kome su svi građani jednaki pred zakonom i državnim organima i u kom se ne samo *de jure* nego i *de facto* poštuju ljudska prava i slobode građana.

Evropski savet je polovinom 1993. godine, na zasedanju u Kopenhagenu, odredio kriterijume za ulazak u članstvo EU i reč je uglavnom o tri grupe kriterijuma:

1. političkim,
2. ekonomskim, i
3. kriterijumima koji se podvode pod pojmom
“**acquis communautaire**”.

Evropska unija je 1995. godine objavila i Kodeks ponašanja, tzv. Belu knjigu - priprema pridruženih zemalja Centralne i Istočne Evrope za integraciju u unutrašnje tržište Unije⁸ u kome se navode 23 oblasti u kojima države zainteresovane za učlanjenje trebaju izvršiti potrebna zakonska usklađivanja sa pravnim sistemom Evropske unije, i to: 1) slobodno kretanje, 2) konkurencija, 3) slobodan promet i **bezbednost industrijskih proizvoda**, 4) socijalna politika i zaštita, 5) poljoprivreda, 6) transport, 7) audiovizuelne usluge, 8) zaštita životne sredine, 9) telekomunikacije, 10) direktno oporezivanje, 11) slobodan promet robe, 12) javna potrošnja, 13) finansijske usluge, 14) zaštita ličnih podataka, 15) zakon o kompanijama, 16) računovodstvo, 17) građansko pravo, 18) priznavanje profesionalnih kvalifikacija, 19) oblast intelektualne svojine, 20) energija, 21) carinska unija, 22) indirektno oporezivanje, 23) **zaštita potrošača**.

Krajnji rezultat prilagođavanja trebalo bi da bude prihvatanje i primena svih pravnih normi kojima je uređeno jedinstveno tržište EU, međutim, smatra se da je to objektivno i potpuno teško ostvarivo, tako da se umesto potpune saglasnosti, insistira na saglasnosti u ključnim elementima, a određeni segmenti manjeg značaja se mogu uskladiti i posle prijema u punopravno članstvo EU. Procene EU su da problema u prilagođavanju država kandidata neće biti u prilagođavanju njihovog pravnog sistema, već u prilagođavanju administrativnih i drugih organa, kao i određeno opredeljenje ka vrednostima koje su izgrađene u EU i generalnoj osposobljenosti odgovarajućih institucija za primenu prava EU, ali i sopstvenog – domaćeg prava.

Pored ostalih zakona i Zakon o opštoj bezbednosti proizvoda treba da dodatno obezbedi pravnu sigurnost svim učesnicima na tržištu, s obzirom na to da propisuje postupanje i obaveze proizvođača i distributera u pogledu stavljanja na tržište isključivo bezbednih proizvoda i kontinuirano praćenje bezbednosnih svojstava proizvoda,

---

⁸ White paper - Preparation of the Associated Countries of Central and Eastern Europe for Integration into the Internal Market of the Union.

rizika koje proizvodi mogu da predstavljaju za potrošače i druge korisnike, kao i aktivnosti i mere koje će se u tom cilju preduzimati od strane države. Na ovaj način smanjivaće se prostor i mogućnost da se na našem tržištu pojave neprovereni, opasni i obmanjujući proizvodi, a time i verovatnoća nastupanja štetnih posledica po zdravlje i bezbednost potrošača i drugih korisnika, kao i njihove imovine.

Primena ovog zakona znatno će uticati i na sprečavanje nelojalne konkurencije, jer će se za sve proizvođače i distributere uspostaviti jednaka i jasna pravila u pogledu proizvodnje i distribucije isključivo bezbednih proizvoda. Preduzimanjem aktivnosti i mera i kazni koje se predviđaju ovim zakonom, eliminisaće se sa tržišta naročito oni proizvođači i distributeri koji su svesno, na uštrb bezbednosti proizvoda, snižavali cene proizvoda i time nelojalno konkurisali onim proizvođačima i distributerima koji su vodili računa o bezbednosti potrošača i drugih korisnika, ulažući znatna finansijska sredstava u razvoj bezbednosnih svojstava proizvoda.

Iako će se primenom ovog zakona, u određenoj meri, povećati troškovi za proizvođače i distributere (analiza rizika, informisanje potrošača, praćenje proizvoda na tržištu i dr.), ti troškovi će biti nesumnjivo opravdani i mnogo manji od potencijalnih troškova koji mogu da nastanu otklanjanjem štetnih posledica po zdravlje i imovinu potrošača i drugih korisnika, prouzrokovanih upotrebom, odnosno korišćenjem opasnih proizvoda.

Očekuje se da se primenom ovog zakona stvore i uslovi za ulazak novih inostranih privrednih subjekata na tržište Srbije, jer će se eliminisati oni privredni subjekti koji na naše tržište svesno stavljaju opasne proizvode, nastale snižavanjem troškova proizvodnje i distribucije na uštrb bezbednosti proizvoda. Takođe, ovaj zakon treba da obezbedi da bezbedni proizvodi lakše nađu put do potrošača i otkloni brojne pravne praznine u sistemu zaštite zdravlja i bezbednosti potrošača i omogući veću pravnu sigurnost na tržištu, jer će, podvlačimo, regulisati sva prava i obaveze proizvođača i distributera.

Projekat preuzimanja i primene zakona i tehničkih propisa EU traži sistematičan pristup i koordinaciju u izvođenju od strane svih naših državnih organa, dok, s druge strane, privredni subjekti koji nameravaju da izvoze svoje proizvode na tržište EU, moraju u potpunosti da upoznaju i primenjuju propise EU i pre nego što naša država bude kandidat i na kraju postane članica EU. Preporuka Evropske komisije odnosi se na oko 1.200 onih propisa, koji su od bitnog značaja za uređenje „zajedničkog tržišta EU“ ili „unutrašnjeg tržišta EU“. Ove propise države kandidati treba što pre da preuzmu u svoje nacionalno zakonodavstvo, a među njima su i sve harmonizovane direktive EU (EEC, EC), koje se odnose na tehničko zakonodavstvo i označavanje proizvoda CE oznakom.

Literatura

1. "Better off in Europe - How the EU's single market benefits you" (Bolje je u Evropi – Koje pogodnosti jedinstvenog tržišta EU vi uživate") - Evropska komisija - Opšta uprava za štampu i komunikacije – Publikacije B-1049 Brisel.
2. Ekonomska fakulteta u Ljubljani, 2003, diplomsko delo "Varstvo potrošnikov in odgovornost za varnost in kakovost proizvodom in storitev", studentkinja Sara Kogoj.
3. FON u Beogradu, 2008, diplomski rad "Postupak nadzora tržišta u primeni evropskih direktiva", student Lela Petrović.
4. General Product Safety websites
http://ec.europa.eu/comm/consumers/cons_safe/prod_safe/index_en.htm
5. General Product Safety Direktive (GPSD)
http://ec.europa.eu/comm/consumers/cons_safe/prod_safe/gpsd/index_en.htm
6. Guidance document on the GPSD
http://ec.europa.eu/comm/consumers/cons_safe/prod_safe/gpsd/revisedGPSD_en.htm
7. "Harmonization and application of GPSD in Hungary", Magdolna Csonkane Kojnok, Beograd, 28.05.2008.
8. "Iskustva SIQ u pripremi preduzeća iz Slovenije za poslovanje na tržištu EU", Mr Leon Kos, Slovenski institut za kakovost i meroslovlje.
9. "Integrirani zahtevi za bezbednost proizvoda, ekologiju i energetiku", Dr Vladimir Zeljkovic, Dr Mirko Đapić i Nenad Dinić, 34 Nacionalna konferencija o kvalitetu, Kragujevac, maj 2007.
10. "Izvoz na tržište EU", Dr Dragan Škobalj, Yu Build, Beograd, 2009.
11. Nacionalni program zaštite potrošača Srbije za period 2007-2012 godine.
12. Nikola Živković, LibNews br. 10, novembar 2008. godine.
13. „Normativno regulisanje kvaliteta – Evropske norme za proizvode“, Doc. dr Vojislav Božanić, Dušan Stokić, Beograd, 2007.
14. "Osnovi marketinga – poglavlje 6 – Menadžment proizvoda i brenda", David Jobber – John Fahy, The McGraw-Hill companies, 2006.
15. "Pravo Evropske unije", Prof.dr Zlatko Stefanović, Beograd, 2007.
16. „Poslovno okruženje“, docent Tatjana Đurić Kuzmanović, Novi Sad, 2008.
17. "Slobodan protok i sigurnost industrijskih proizvoda", Radomir Marinković, Sarajevo-BiH, EU Project Single Economic Space.

18. "Sloboda kretanja roba i sigurnost proizvoda na europskom tržištu" mr. sc. Snježana Zima, dipl. ing., Zagreb, 2007.
19. "Upravno pravo – sistem", prof. dr Zoran R. Tomić, Beograd, 1998.
20. Uputstvo za primenu direktiva zasnovanih na Novom pristupu i Globalnom pristupu, Danski Tehnološki Institut-DTI, SCG Quality, 2006.
21. Zakoni o opštoj bezbednosti proizvoda i podzakonski propisi Slovenije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Makedonije.
22. „Zbirka zakona za trgovce, davaoce usluga, knjigovođe, potrošače i tržišne inspektore“, Ranko Dragnić, Beograd, 2007.
23. www.parlament.sr.gov.yu
24. www.projuris.org
25. www.ec.europa.eu/rapex
26. http://ec.europa.eu/consumers/dyna/rapex/rapex_archives_en.cfm
27. <http://annt.gov.ba>
28. www.trapex.net
29. www.siq.hr
30. www.institutzasigurnost.hr
31. www.inspektorat.hr
32. www.edz.hr
33. www.hzn.hr
34. www.suvremena.hr
35. www.ip-rs.si
36. www.siq.si
37. www.economy.gov.mk

Podaci o autoru

Ranko Dragnić je diplomirani pravnik, koji je od 1984. godine, radeći u organima savezne i republičke državne uprave, pored ostalih, obavljao i poslove pomoćnika Glavnog saveznog tržišnog inspektora, zatim republičkog tržišnog inspektora i koji sada obavlja poslove Rukovodioca Grupe u Odeljenju za implementaciju, praćenje procedura i izveštavanje - Sektora tržišne inspekcije Ministarstva trgovine i usluga Republike Srbije.

Autor je raznih članaka u stručnim i drugim časopisima i koautor i autor stručnih knjiga iz oblasti privatizacije društvenog kapitala i obavljanja delatnosti od strane trgovaca i davalaca usluga, i to:

1. Vladimir Todorović i Ranko Dragnić - «PRIRUČNIK ZA PRIVATIZACIJU – sa primerima akata i modelima ugovora», kao i sa glosarom na 496 strana, izdavač «ING-PRO» Beograd, 1998. godine,

2. Ranko Dragnić i Vladimir Todorović – «SVOJINSKA TRANSFORMACIJA U TURIZMU I UGOSTITELJSTVU SRJ – sa praktičnim primerima» (propisi, modeli akata, obrasci), na 243 strane, izdavač «Turistička štampa», Beograd, 1998. godine,

3. Ranko Dragnić - «TRGOVCI I TRŽIŠNA INSPEKCIJA», na 237 strana, izdavač «Projuris», Beograd, 2007. godine.

4. Ranko Dragnić - «ZBIRKA ZAKONA ZA TRGOVCE, DAVAOCE USLUGA, KNJIGOVOĐE, POTROŠAČE I TRŽIŠNE INSPEKTORE», na 348 strana, izdavač «Projuris», Beograd, 2007. godine.

5. Ranko Dragnić - «KOMISIONA PRODAJA», na 72 strane, izdavač «Akademska misao», Beograd, 2009. godine.

IZVODI IZ RECENZIJA

.... „Po prvi put i na jednom mestu svi učesnici na srpskom tržištu mogu u ovoj knjizi saznati odgovore na mnoga pitanja, kao što su: šta je ustvari Evropska unija i kakva je njena organizovanost, funkcionalnost i efikasnost, šta sve Srbija treba sa svoje strane da učini da bi postala sastavni deo te impozantne organizacije, kao i zašto je važno u našem pravnom sistemu regulisati oblast „bezbednosti proizvoda“ u najširem smislu i za najširi krug potrošača i korisnika. Činjenica da će se u novim okolnostima povećati troškovi za proizvođače, uvoznike i distributere (analiza rizika, informisanje potrošača, praćenje proizvoda na tržištu i dr.), ima smisla i opravdanja ukoliko doprinese otklanjanju potencijalnih štetnih posledica po zdravlje i imovinu potrošača i eliminisanju neloyalne konkurencije koja isključivo zarad profita na tržište svesno stavlja opasne i obmanjujuće proizvode.“....

Gatarić International Group d.o.o., Beograd

Aleksandar Asentić, dipl.pravnik

.... „Kao privredniku koji dugi niz godina posluje sa kompanijama iz zemalja članica Evropske unije, poznati su mi uslovi, zahtevi i obaveze koje te kompanije moraju ispunjavati u pogledu kvaliteta i bezbednosti svojih proizvoda kako bi ih mogle plasirati unutar njihovog jedinstvenog tržišta ili izvoziti u druge zemlje, tako da mi je razumljiv sadržaj ove knjige i želja autora da ga učini dostupnim najširem krugu korisnika. Smatram, takođe, da je izdavanjem ove knjige učinjen značajan iskorak u pravcu informisanja građana Republike Srbije o razvijenim tekovinama Evropske unije, koji ujedno opravdava aktivnosti i nastojanja državnih organa Republike Srbije u cilju sticanja članstva u toj organizaciji“.....

Fabrika obuće MILOTEX Šimanovci

Direktor Milan Marić

.... „Knjiga BEZBEDNOST PROIZVODA I EVROPSKA UNIJA predstavlja značajan putokaz i polaznu informaciju proizvođačima i uvoznicima raznovrsnih proizvoda, kao i njihovim distributerima, koju autor detaljno daje o tome koje ih sve nove i brojne obaveze očekuju u predstojećim godinama na tržištu Srbije, Evropske unije i tržištima na drugim kontinentima i pre nego što naša zemlja bude kandidat i postane punopravna članica EU. Iz tih razloga knjigu preporučujemo svakom privrednom subjektu koji ima ambiciju da, pre svega, osigura svoj opstanak i razvoj na domaćem, a zatim i da nađe svoje mesto i na globalnom tržištu.“....

Perfect produkt d.o.o., Beograd

Boris Vasiljev, dipl.ing.poljoprivrede

Aca Alil, dr vet.med.

..... „Pred nama je praktična i informativna knjiga koja svojim obuhvatom omogućava svakom čitaocu, a ne samo privrednicima, da se iz prve ruke informišu o obavezama proizvođača, uvoznika i distributera i drugim novinama koje uvodi novi Zakon o opštoj bezbednosti proizvoda u cilju zaštite potrošača. Posebno su zanimljive informacije o razvijenim sistemima EU, kao što su: sistem brzog obaveštavanja - RAPEX, sistem praćenja povreda građana – potrošača nastalih upotrebom proizvoda - EHLASS, sistem bezbednosti hrane - HACCP, kao i o načinu sticanja prava na označavanje proizvoda oznakom „CE“. Prihvatanjem i primenom dobre prakse razvijene u Evropskoj uniji omogućiće se domaćim potrošačima da kupuju i koriste isključivo bezbedne proizvode, bez obzira na njeno poreklo.“.....

Stefmark d.o.o., Beograd

Nenad Dimitrijević

